

**LABORATORIUM
DYDAKTYKI CYFROWEJ**
DLA SZKÓŁ WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI NA ŚWIECIE

GEOGRAFIA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

Matopolska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Poradnik powstał w wyniku współpracy zespołu nauczycieli, trenerów i autorów:

Monika Białas, Anna Kościuk, Maciej Krzywda-Pogorzelski Renata Michalska,
Magdalena Woziwoda, Ewa Wrońska

Rozmieszczenie ludności na świecie

Cel zajęć

Cele wynikające z podstawy programowej

Uczeń:

- wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej;
- formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie;
- wykorzystuje różne źródła informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.

Cele operacyjne osiąmane przez uczniów

Uczeń:

- zna obszary o największej i najmniejszej koncentracji ludności na świecie;
- formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie;
- przyporządkowuje bariery i atrakcje osadnicze do wybranych regionów świata;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- analizuje zdobyte informacje i formułuje wnioski dotyczące prawidłowości rozmieszczenia ludności na świecie;
- posługuje się terminami: ekumena, subekumena, anekumena, wskaźnik gęstości zaludnienia.

Organizacja lekcji

Infrastruktura

- Uczniowie pracują w zespołach zarówno w okresie przygotowania projektu jak i na kończącej projekt lekcji. Każdy zespół powinien mieć do dyspozycji przynajmniej jeden laptop lub komputer z podłączeniem do Internetu;
- Układ stołów powinien umożliwiać pracę zespołów 4-5 osobowych;
- Nauczyciel powinien mieć dostęp do swojego komputera z dostępem do Internetu, podłączonego do rzutnika lub tablicy multimedialnej.

Zasoby

- Środowisko pracy projektowej na wirtualnym dysku
- Załącznik nr 1 – Instrukcja organizacji zespołów
- Załącznik nr 2 – instrukcja pracy projektowej
- Załącznik nr 3 – karta ewaluacji projektu

ZOBACZ FILM INSTRUKTAŻOWY

Przygotowania do lekcji

- Dwa tygodnie przed końcową lekcją nauczyciel powinien
- Przygotować wirtualne środowisko pracy dla uczniów z podziałem na zespoły
- Udostępnić materiały do projektu po uprzednim wypełnieniu podziału na zespoły i szczegółowych dat w harmonogramie:
 - Załącznik nr 1 – Instrukcja organizacji zespołów
 - Załącznik nr 2 – instrukcja pracy projektowej
 - Załącznik nr 3 – karta ewaluacji projektu

Przebieg procesu dydaktycznego

DWA TYGODNIE
PRZED LEKCJĄ

Jeden tydzień

Etap I – zebranie informacji i materiałów**Zespołowa praca uczniów**

Wyjaśnij cel edukacyjny oraz proponowane działania. Omów z uczniami zasady kontaktu w sieci i sposób gromadzenia tam informacji.

Podziel klasę na 6 zespołów odpowiadających zamieszkałym kontynentom:

- Afryka
- Ameryka Południowa
- Ameryka Północna
- Australia
- Azja
- Europa

Udostępni uczniom materiały wcześniej zgromadzone na dysku.

Środowisko pracy na wirtualnym dysku

Załącznik 1 – Instrukcja organizacji zespołów

Załącznik 2 – instrukcja pracy projektowej

Załącznik 3 – karta ewaluacji projektu

Po tygodniu

Ocena śródprojektowa

Na zakończenie pierwszego tygodnia pracy zespołów wykonaj ocenę śródprojektową, a następnie udostępni ją uczniom online.

Załącznik 3 – karta ewaluacji projektu

TYDZIEŃ PRZED LEKCJĄ

Jeden tydzień

Etap II – opracowanie produktu projektu

Zespołowa praca uczniów

Uczniowie przygotowują prezentacje stanowiące produkt projektu edukacyjnego

Środowisko pracy na wirtualnym dysku

Załącznik 2 – instrukcja pracy projektowej

W CZASIE LEKCJI

Czas: 5 min

Organizacja lekcji

Sprawdzenie obecności, rozmieszczenie sześciu zespołów w sali lekcyjnej, zapowiedź i kolejność prezentacji

Środowisko pracy na wirtualnym dysku

Załącznik 2 – instrukcja pracy projektowej

Czas: 30 min

Prezentacje projektów poszczególnych zespołów

Cel: dystrybucja informacji

Przedstawicie każdego z zespołów prezentuje efekt pracy (6 raz po 5 minut).

Na bieżąco oceniał prace, na razie nie ujawniając wyniku.

Tablica multimedialna podłączona do Internetu

Prezentacje uczniowskie

Czas: **10** min**Dyskusja i próba uogólnienia****Cel: Zamiana informacji w wiedzę**

Poprowadź dyskusję zmierzającą do uogólnienia informacji dotyczących poszczególnych kontynentów w skali całej Ziemi oraz wychwycenia globalnych prawidłowości. Dyskusja może być na bieżąco wizualizowana przez nauczyciela w formie mapy wiedzy.

Zapisz do pliku i udostępnij zapis dyskusji.

Poinformuj o planowanym sposobie udostępnienia ocen.

Opcjonalnie:

Mapa wiedzy

Informacje metodyczne

Metodyka lekcji

Projekt edukacyjny jest metodą budowania wiedzy w oparciu o zaplanowany cykl zadań lub problemów. Nauczyciel przygotowuje i ustala wcześniej zadania i założenia dla uczniów lub grupy, aby im umożliwić samodzielny dostęp do informacji i zbudowania podstawy realizacji celów projektu zgodnych z podstawą programową. Istotą projektu jest ustalenie problemu (zadania) i przypisanie mu celu taktycznego. Stanowi to dla nauczyciela bazę do dalszej pracy z uczniami w funkcji eksperta merytorycznego i opiekuna grup. Decyzje dotyczące kolejno form pracy i sposobów tworzenia „produktu” (cele operacyjne) powinny być dokonywane przy współudziale uczniów. Część prac nad projektem może odbywać się online, zakończeniem wszystkich jest prezentacja. Ocenie głównie podlega proces realizacji projektu, jakości produktu oraz analiza wyników (powodzeń i niepowodzeń).

Typowe projekty uczniowskie powinny trwać dwa, trzy miesiące, a przy intensywnej pracy – nawet krócej. W naszym przypadku projekt zaplanowano na dwa tygodnie ze względu na wąski zakres tematyczny oraz wiek uczniów. Krócej trwający projekt łatwiej pozwala zaobserwować efekty dydaktyczne.

W naszym przypadku projekt realizowany jest w czterech etapach:

- Etap I – przygotowanie: lektura, gromadzenie materiałów;
- Etap II – realizacja i ocenianie śródprojektowe (po 1 tygodniu trwania projektu);
- Etap III – prezentacja produktu: krótka prezentacja wykonywana przed przedstawiciela każdego z zespołów
- Etap IV – ocenianie i ewaluacja: Z wykorzystaniem załącznika 2.

Możliwości wykorzystania modelu na innych lekcjach

Prowadząc lekcje przy użyciu metody projektowej, pamiętaj, że:

- należy precyzyjnie sformułować problemy dla uczniów,
- długość trwania projektu powinna być dostosowana do zagadnienia, ale również do wieku uczestników,
- praca nad projektem powinna zakończyć się prezentacją produktu końcowego.

ZOBACZ PORADNIK
METODA PROJEKTOWA

SCENARIUSZ 22

ZAŁĄCZNIK NR 1 – ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI
– INSTRUKCJA ORGANIZACJI GRUP

Temat projektu

Rozmieszczenie ludności

Podział na zespoły

Będziecie pracować w 6 zespołach 4-5 osobowych, podzielonych według kontynentów.

Afryka

1.
2.
3.
4.
5.

Ameryka Południowa

1.
2.
3.
4.
5.

Ameryka Północna

1.
2.
3.
4.
5.

Australia

1.
2.
3.
4.
5.

Azja

1.
2.
3.
4.
5.

Europa

1.
2.
3.
4.
5.

Wasze role w zespole

Podzielcie między siebie następujące role:

1. redaktor treści;
2. rejestrator treści;
3. kierownik – organizator, odpowiedzialny za harmonogram i kontakty z ekspertem;
4. prelegent.

Jeżeli Wasz zespół liczy więcej osób wymyślcie sami jak można rozdzielić zadania.

Wasze środowisko pracy

Jeżeli jesteś kierownikiem zespołu, to zadanie jest dla Ciebie:

1. Skontaktuj się z nauczycielem i podaj mu swój adres e-mail zarejestrowany jako konto Google.
2. Nauczyciel udostępni Ci folder na wirtualnym dysku oznaczony nazwą właściwego kontyentu).
3. Teraz Ty udostępniij ten folder całemu zespołowi
4. Nie wiesz jak to zrobić? – zajrzyj na stronę <http://gry.ldc.edu.pl/> i obejrzyj krótkie filmy:

ZOBACZ FILM INSTRUKTAŻOWY

Wasz projekt

Dalszą instrukcję znajdziecie w swoim folderze.

SCENARIUSZ 22

ZAŁĄCZNIK NR 2 – ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI
– INSTRUKCJA PRACY PROJEKTOWEJ

Temat projektu

Tematem projektu jest rozmieszczenie ludności na kontynentach.

Harmonogram projektu

Pierwszy tydzień

1. Data początkowa:
2. Data końcowa:
1. Organizacja grup i środowiska pracy zespołowej, przydział ról
2. Zbieranie informacji i gromadzenie materiałów
3. Rozwiązanie 3 zadań podanych niżej

Ocena śródprojektowa

3. Data:
1. Po tygodniu nauczyciel zapozna się z Waszą pracą i ją oceni – wynik zobaczycie w „Arkuszu oceny projektu”

Drugi tydzień

4. Data początkowa:
5. Data końcowa:
1. Wybór formy prezentacji materiału
2. Przygotowanie prezentacji
3. Przygotowanie wystąpienia

Lekcja końcowa

6. Data:
1. Prezentacje zespołów dotyczące poszczególnych kontynentów
2. Dyskusja i próba syntezy
3. Ocena pracy uczniów i zespołów

Ocena projektu

Na pewno jesteście ciekawi w jaki sposób nauczyciel oceni Wasz projekt. Na szczęście wszystko jest dobrze określone i nie ma tu miejsca na pomyłkę. Oceniana będzie indywidualna praca każdego z Was, Wasza współpraca w zespole, Wasza prezentacja i udział w końcowej dyskusji. Szczegółowe kryteria oceniania, a także oceny wpisywane przez nauczyciela znajdziecie w „Karcie ewaluacji” znajdującej się w folderze projektu.

Zagadnienia do opracowania

Spis zagadnień do opracowania w czasie trwania projektu:

Analiza

1. Dlaczego obserwuje się zróżnicowanie rozmieszczenia ludności na poszczególnych kontynentach;
2. Jak zróżnicowane jest rozmieszczenie ludności na poszczególnych kontynentach?
3. Jak oblicza się gęstość zaludnienia?
4. Jakie czynniki wpływają na (jakie są przyczyny) nierównomierne rozmieszczenie ludności kontynentów?

Interpretacja

5. Dlaczego wybrane obszary kontynentów mają największą i najmniejszą gęstość zaludnienia?
6. Jakie korzyści i wady (problemy) wynikają z nierównomiernego rozmieszczenia ludności kontynentów?

Zadania do rozwiązania

Zadanie 1.

Wymień trzy regiony na kontynencie, którym się zajmujesz, o największej i najmniejszej koncentracji ludności.

Zadanie 2.

Oblicz gęstość zaludnienia w dwóch państwach leżących na kontynencie, którym się zajmujesz. Dane liczbowe niezbędne do tych obliczeń znajdziesz na stronie <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2119.html#ao>

Zadanie 3.

Podaj po trzy zalety i wady dużej koncentracji ludności.

Sposób prezentacji projektu

Na prezentację wyników swojej pracy będziecie mieli dokładnie pięć minut.

Zwróćcie uwagę wpływ przekroczenia limitu na ocenę projektu.

Możecie wykorzystać następujące techniki:

1. Prezentację multimedialną Prezi (<http://prezi.com/>)
2. Tradycyjną prezentację multimedialną
3. Inną, zaakceptowaną przez nauczyciela formę multimedialną

Materiały wspólne dla wszystkich zespołów

Animacja rozmieszczenia ludności na Ziemi

Aby obejrzeć animację należy najpierw zainstalować na swoim komputerze program Google Earth. W tym celu:

1. Pobierz ze strony <http://www.google.pl/intl/pl/earth/> program Google Earth i zainstaluj go na dysku.
2. Wejdź na stronę <http://earthobservatory.nasa.gov/NaturalHazards/view.php?id=79803>
3. Wybierz animację download Google Earth file, która wczyta się do programu Google Earth.
4. W programie Google Earth włącz warstwę granic. Możesz „kręcić” kulą ziemską, obserwując największe natężenie oświetlenia kuli ziemskiej nocą w poszczególnych regionach świata.

Ludność świata

7. http://pl.wikipedia.org/wiki/Ludno%C5%9B%C4%87_%C5%9Bwiata

Gęstość zaludnienia

8. http://pl.wikipedia.org/wiki/Rozmieszczenie_ludno%C5%9Bci_na_%C5%9Bwiecie
9. http://www.wiking.edu.pl/upload/geografia/images/Swiat_rozmieszczenie_ludnos.jpg
10. <http://www.sciaga.pl/slowniki-tematyczne/3562/rozmieszczenie-ludnosci-na-ziemi/>
11. http://pl.wikipedia.org/wiki/G%C4%99sto%C5%9B%C4%87_zaludnienia#mediaviewer/Plik:World_population_density_map.PNG
12. http://pl.wikipedia.org/wiki/G%C4%99sto%C5%9B%C4%87_zaludnienia
13. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2119.html#ao>

Bariery osadnicze

14. http://pl.wikipedia.org/wiki/Bariery_osadnicze
15. <http://eszkola.pl/geografia/bariery-osadnicze-i-ich-przyklady-5393.html>
16. http://www.geografia24.eu/geo_prezentacje/300/l_05a.php

Materiały dla poszczególnych zespołów

Afryka

1. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Afryka>
2. <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/4019171/afryka-ludnosc.html>
3. http://www.staff.amu.edu.pl/~gskalski/images/mapa_etniczna_afryki.pdf
4. <http://www.national-geographic.pl/artykuly/pokaz/uchodzczy-znikad-w-sercu-pustyni/>
5. http://www.adam.krynicky.net/lo/mapy/afryka_ludnosc.jpg

Ameryka Południowa

1. http://www.adam.krynicky.net/lo/mapy/amer_ludnosc.jpg
2. http://pl.wikipedia.org/wiki/Ameryka_Po%C5%82udniowa
3. <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/4019262/ameryka-poludniowa-ludnosc.html>
4. <http://www.edukator.pl/Ludnosc,5247.html>
5. <http://www.gutenberg.czyz.org/word,2334>
6. http://www.ap.krakow.pl/ptg/index_pliki/czasopismo/tom_1/poludniowa_ameryka.pdf

Ameryka Północna

1. http://www.adam.krynicky.net/lo/mapy/amer_ludnosc.jpg
2. http://pl.wikipedia.org/wiki/Ameryka_P%C3%B3%C5%82nocna
3. <https://www.edukator.pl/Ludnosc,5520.html>
4. <http://www.edukator.pl/Ludnosc,5520.html>
5. <http://www.gutenberg.czyz.org/word,2334>

Australia

1. <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/54/AustralianCensus1921.jpg>
2. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Australia>
3. http://pl.wikipedia.org/wiki/Osadnictwo_w_Australii
4. <http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/australia/australia/?printMode=true>
5. http://wiki.wolnepodreczniki.pl/Geografia:Gimnazjum/Przyrodnicze_uwarunkowania_rozwoju_spo%C5%82eczno-gospodarczego

Azja

1. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Azja>
2. http://www.adam.krynicky.net/lo/mapy/azja_ludnosc.jpg
3. <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/4019441/azja-ludnosc.html>

4. <http://eszkola.pl/geografia/ludnosc-azji-7909.html>
5. <http://www.national-geographic.pl/aktualnosci/galeria/bangladesz-przed-nami-sztorm/>

Europa

1. http://www.adam.krynicky.net/lo/mapy/europa_ludnosc.jpg
2. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Europa>
3. <http://www.wiking.edu.pl/article.php?id=268>
4. <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/4019494/europa-ludnosc.html>
5. <http://eszkola.pl/geografia/ludnosc-europy-7893.html>
6. <https://www.edukator.pl/Ludnosc,6037.html>
7. http://wiki.wolnepodreczniki.pl/Geografia:Gimnazjum/Zr%C3%B3C5%BCnicowanie_kulturowe_Europy

**LABORATORIUM
DYDAKTYKI CYFROWEJ**

**DLA SZKÓŁ WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO**